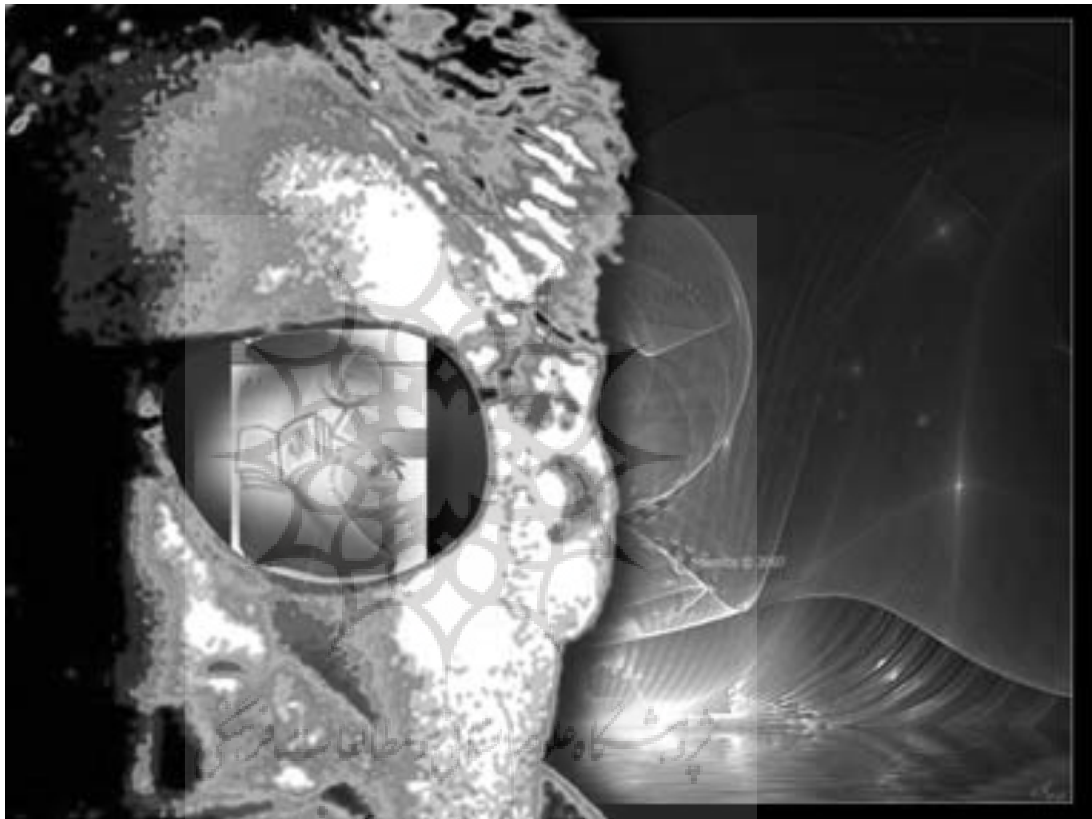

دیدگاه جهانی به اصول اخلاقی انجمن کتابداری

رساله جامع علوم انسانی

۱. مقدمه

هر حرفه‌ای دارای مجموعه پیچیده‌ای از دانش، استانداردهای مربوط به رسالت در برابر حرفه، و نیاز به اعتماد عمومی است. (Vanasco, ۱۹۹۴) کتابداران خصوصاً، به ضرورت داشتن رهنمود روشن فلسفی به عنوان ارزش کاری مهم، اهمیت قائل‌اند (Allen, ۱۹۹۸) برای هدایت رفتارهای اعضای، انجمن‌ها و سازمان حرفه‌ای اصول اخلاقی را تنظیم می‌نمایند. این قبیل اصول به موضوعات اخلاقی می‌پردازند که در حوزه قانون مدون به آن توجه نمی‌شوند، اما اصول مذکور نباید در حوزه انتخاب آزاد نادیده گرفته شوند. اصول اخلاقی، بیان رسمی ارزش‌های حرفه‌ای با توجه به رفتارهای اخلاقی است. اصول اخلاقی، بر اصول و ارزش‌هایی تأکید دارد که رفتار یک شخص یا گروه را با توجه به اینکه چه چیزی درست یا غلط است، تحت تأثیر قرار می‌دهد. این قبیل اصول بیشتر محیط کاری اخلاقی را حمایت می‌کند. همچنین آن‌ها استانداردهای مهمی را فراهم می‌کند که با آن افراد می‌توانند عملکردشان را اندازه‌گیری نموده و نظام ارزشی حرفه را برای آنهایی که بیرون از سازمان حرفه‌ای هستند، بیان نمایند. (Vanasco, ۱۹۹۴)

برای مثال (Froehlich ۱۹۹۷)، نیاز به یک چارچوب اخلاقی برای فعالیت‌های کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی را تصدیق نمود؛ همچنین ایشان نیاز به ارزش‌های مشترک برای متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی در سراسر جهان در نتیجه جهانی شدن، رشد شبکه‌های الکترونیکی ملی و بین‌المللی و رشد تعداد متخصصان را توصیف می‌کند.

نویسنده: پنینا شاجف‌ا
ترجمه: مریم اسدی
کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی
masadi1355@yahoo.com

چکیده

مطالعه ۲۸ کشور، دربرگیرنده تحلیل محتوای تطبیقی از نسخه‌های انگلیسی زبان اصول اخلاقی پیشنهاد شده توسط انجمن‌های حرفه‌ای است. این مطالعه به لحاظ تجربی یک توپولوژی زمینه‌ای از ضوابط اخلاقی را آشکار ساخت که در ۲۰ مقوله تنظیم شد. به دفعات، بیشتر ضوابط اخلاقی شناسایی شده توسعه حرفه‌ای، صداقت، محرمانگی یا حریم خصوصی و دسترسی رایگان و برابر به اطلاعات بودند. درحالیکه، محرمانگی و حریم خصوصی و دسترسی برابر به اطلاعات در همه توپولوژی‌های موجود مربوط به اصول اخلاقی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی حضور داشتند؛ سایر ضوابط اخلاقی نظیر حق مؤلف و مالکیت معنوی، مردم‌سالاری، و مسئولیت در برابر جامعه، که بندرت در سایر توپولوژی‌ها حضور دارد، در کمتر از نیمی از اصول بدیهی بودند. این مطالعه تجربی دیدگاه جهانی درخصوص اصول اخلاقی انجمن کتابداری را فراهم می‌کند.

دست یافتن به راه حل‌های اخلاقی مانند قوانین یا رهنمودها، در تلاش‌اند. اصول اخلاقی الهام بخش محیطی را فراهم می‌نمایند که در آن افراد برای با اخلاق بودن آزاد هستند.

برخلاف اصول اخلاقی الهام بخش، اصول اخلاقی تجویزی^۹ مجموعه‌ای جامع از قوانین برای رفتارهای اخلاقی را فراهم می‌کنند. این ضوابط مذکور پیامدهای رفتاری لازم در واکنش به موقعیت‌های خاص را توصیف کرده و یک فلسفه اخلاقی خاص (سودجویانه، فردگرایانه، حقوق اخلاقی یا عدالت) برای مجموعه ارزش‌ها و اصول بکار می‌برد. قوانین در این قبیل ضوابط راه حل‌هایی برای وضعیت‌های دشوار اخلاقی هستند. در زمانیکه مشکل اخلاقی با قانون حل می‌شود، افراد برای انتخاب راه حل گروهی بیان شده در خطرات اخلاقی هستند و خودشان تصمیمات اخلاقی را نمی‌گیرند.

سومین نوع از اصول اخلاقی آموزشی نامیده می‌شوند. درحالیکه این قبیل ضوابط ممکن است شامل عناصر الهام بخش یا تجویزی باشند، آن‌ها همچنین توصیف‌ها و نمونه‌هایی را فراهم می‌کنند؛ آن‌ها اصول اخلاقی شان را با توضیحات و تفسیرها به اثبات می‌رسانند. (Fröhlich, 1997, p. 87) اکثر مجموعه قوانین انجمن کتابداری هم الهام بخش و هم آموزشی هستند. (۲۰۰۰) Koehler and Pemberton, ۳۷ اصول اخلاقی در حرفه اطلاع‌رسانی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد و دریافت که ۳۵ درصد آنها الهام بخش، ۳۵ درصد تجویزی و ۳۰ درصد ترکیبی از آن دو بودند. این اثر یکی از مطالعات تجربی از نوع کمی است که بر علم اخلاق علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی تمرکز دارد. مطالعات تجربی که بر روی علم اخلاق کاری تمرکز دارد، بسیار رایج تر است. درحالیکه تحلیل محتوای اصول اخلاق شرکتی، محققان را به خود جلب کرده است. پژوهش‌های بسیار کمی بر اصول اخلاقی حرفه تمرکز یافته است (۲۰۰۲) Farrell, Cobbin, and Farrel. مجموعه دانش درباره اصول اخلاق حرفه‌ای را بررسی نموده و گستردگی که انجمن‌های حرفه‌ای در اصول اخلاقی دارند را مورد بحث قرار دادند.

مطالعات میان فرهنگی اصول اخلاقی بر روی شباهت‌ها و تفاوت‌ها در بین ملت‌ها تمرکز دارد. (Langlois Schlegelmilch, 1990; Farrell et al., 2002; Eining and Lee (1997) برای مثال، (Eining Lee, 1997; Farrell Cobbin, 2000) بر روی نگرش‌ها در برابر وضعیت‌های دشوار اخلاق اطلاع‌رسانی مربوط به حریم خصوصی، درستی، دسترسی و مالکیت را مورد تأکید قرار می‌دهند. آن‌ها دریافتند که دانشجویان از چین بر روابط تأکید کردند، درحالیکه دانشجویان آمریکایی دیدگاه قانون مدار را در فرایند تصمیم‌گیری اخلاقی شان را بکار بردند. به هر حال، Eining and Lee به این نتیجه رسیدند که درحالیکه فرهنگ هنوز عاملی مؤثر و قوی است، حوزه‌هایی وجود دارد که به نظر می‌رسد دیدگاه‌های مربوط به اخلاق اطلاع‌رسانی به هم نزدیک شده‌اند (1990) Langlois and Schegelmilch (p. 1) عناصر فرهنگی در اصول اخلاقی شرکت‌های اروپایی را بررسی نمود، و آن‌ها دریافتند که برخی محورهای اخلاقی مستقل از فرهنگ هستند: از جمله مفاهیم انصاف و درستکاری در روابط قاطع با مردم، استفاده از پیشینه‌های درست، تهیه محصولات و خدمات کیفی به قیمت عادلانه و اجتناب از تضاد علائق (Farrell et al., 2002). در مطالعات شان، مشاهده کردند که موضوعات خاص کشور با روابط کارکنان و موضوعات سیاسی مربوط می‌شود و به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های چندملیتی برای توسعه اصول اخلاقی با مشکلاتی مواجهند. شرکت‌های چندملیتی و سایر سازمان‌های حرفه‌ای، با این وجود، اصول اخلاقی را توسعه داده‌اند. (Farrell Cobbin, 2000)

۲.۲. توپولوژی‌های پیشین اصول اخلاقی در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی
اصول اخلاقی کتابداران در متون علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی که در تعدادی از توپولوژی‌ها تشریح شده، بحث شده است (Hauptman's (1988, 2002). اصول اخلاقی در کتابداری را دانش حرفه‌ای^{۱۰}، خدمات دسترسی، انتخاب و خدمات فنی، سانسور، خدمات مرجع و رایانه‌ای، مشاوره، و واسطه‌گری اطلاعات ذکر نمود.

توپولوژی اسمیت^{۱۱} از اصول اخلاقی بحث شده در متون علم اخلاق اطلاع‌رسانی حریم خصوصی، مالکیت (دراستی)، دسترسی، درستی، امنیت و مردم سالاری را دربرگرفت (همانطور که در ۲۰۰۳ Vaagan, ۲۰۰۳ استناد شده). توپولوژی Mason's (1986) شامل حریم خصوصی، درستی، مالکیت و دسترس پذیری (پایا)^{۱۲} است (Fröhlich (1997). سه حوزه مهم را پیشنهاد نمود: تولید اطلاعات (حق مؤلف، حقوق اخلاقی، عدالت در استفاده، حقوق امانت

ملاحظات اخلاقی، همانطوری که در سایر حرفه‌ها وجود دارد، مدت‌ها باعث نگرانی کتابداران بوده است. (Vaagan, 2002) متون علمی و حرفه‌ای بر توجه به علم اخلاق در علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، وجود کمیته‌های انجمن‌های حرفه‌ای در خصوص شیوه گفتار جهانی ارزش‌های حرفه‌ای و رفتار اخلاقی، گنجانیدن مباحث اخلاقی در برنامه آموزشی مدارس علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی تأکید دارند. (Smith, 1997; Vaagan, 2002) با این وجود، پژوهش تجربی که بر اخلاق کتابداران تأکید نماید، کم می‌باشد. خصوصاً (Fröhlich (1997 نشان داد، بررسی و شناسایی ارزش‌های مشترک کتابداران در اشتراک جهانی ضروری است. قواعد اخلاقی مشترک در اصول اخلاقی انجمن‌های کتابداری چیست؟ آیا این قبیل ضوابط اخلاقی مطابق با توپولوژی‌های نظری موجود مربوط به اصول اخلاقی است؟ هدف از این مطالعه فراهم کردن دیدگاهی جهانی درباره اصول اخلاقی انجمن‌های کتابداری است. به علاوه، مطالعه به لحاظ تجربی توپولوژی زمینه‌ای^{۱۳} از ضوابط اخلاقی را توسعه می‌دهد که در اصول اخلاقی انجمن کتابداری ظاهر می‌شود. از طریق تحلیل تطبیقی اصول اخلاقی ۲۸ کشور جهان، ضوابط اخلاقی متداول شناسایی شده و گستردگی رهنمودهای تعیین شده در هر اصل در اصول مذکور توصیف می‌شود. سپس ضوابط اخلاقی این توپولوژی جهانی با ضوابط اخلاقی سایر توپولوژی‌های نظری مقایسه می‌شود. سرانجام، تفاوت میان ضوابط اخلاقی این توپولوژی زمینه‌ای تجربی و سایر توپولوژی‌های نظری شناسایی می‌شوند.

۲.۲. بررسی متون

درابتدا، این بررسی بر روی هدف و انواع اصول اخلاق حرفه‌ای تمرکز دارد و سپس توپولوژی‌های مربوط به اصول اخلاقی کتابداران تشریح می‌شود. در نتیجه کمبود مطالعات تجربی در خصوص اصول اخلاقی انجمن کتابداری، بررسی متون شامل مطالعات در خصوص اصول اخلاقی سایر حرفه‌ها و سازمان‌ها خواهد بود.

۲.۱. اصول اخلاقی

درحالیکه علم اخلاق^{۱۴} تعیین می‌کند چه چیزی درست و غلط است و آرمان‌هایی برای آرزومند بودن فراهم می‌کند، اصول اخلاقی^{۱۵} به روش‌هایی که در واقع کارها در زندگی حقیقی انجام می‌شود، اشاره دارد. اصول اخلاقی و فساد اخلاقی^{۱۶} مربوط به فرهنگ‌های خاص است؛ چیزی که در فرهنگ درست است، ضرورتی ندارد که در سایر فرهنگ‌ها درست باشد. ملت‌ها بیشتر از نظر اصول اخلاقی و فساد اخلاقی در مقایسه با علم اخلاق تفاوت دارند. در سطح گروهی، علم اخلاق بر ارزش‌ها و عقاید مشترک تأکید دارد. درحالیکه هر فرد، عضوی از گروه‌های متعدد و فرهنگ‌های چندگانه است (برای مثال، عضو قومی خاص و حرفه‌ای خاص، هر کدام با مجموعه ارزش‌هایش). هر گروه خاص، به ارزش‌های معین درست و غلط تقسیم می‌شود. اصول اخلاقی، سنت‌ها یا استانداردهای حرفه‌ای را تعیین می‌کنند. علم اخلاق حرفه‌ای همچنین شرایط فرهنگی و اجتماعی اقتصادی، و تصمیمات اخلاقی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. (Vanasco, 1994) باینکه فرهنگ لزوماً دلالت بر علم اخلاق دارد، علم اخلاق لزوماً اشاره به فرهنگ ندارد. (Hall, 1997) در نتیجه وجود اصول اخلاقی، انجمن‌های حرفه‌ای قابلیت و صداقت اعضای خود را مورد توجه قرار می‌دهند، و آن باعث مشروعیت اجتماعی اعضایش می‌شود. (Farrell Cobbin, 2000) نقش دیگر اصول اخلاق حرفه‌ای بکار بردن ابزارهایی برای سازگار کردن حرفه با جامعه است.

یک روش برای شناخت عملکرد اصول اخلاق حرفه‌ای بر پایه نظریه قرارداد اجتماعی است، که از طریق رابطه بین حرفه و جامعه به صورت یکپارچه اثبات می‌شود. (Farrell Cobbin, 2000) هر حرفه منافعی از جامعه کسب می‌کند و وظایفی نسبت به جامعه دارد، و اصول اخلاقی تضمین می‌کند که اعضای حرفه از این قرارداد اجتماعی آگاه هستند و به آن عمل می‌کنند.

سه نوع اصول اخلاقی وجود دارد: آرمانی (الهام بخش)^{۱۷}، نظارتی^{۱۸} (تجویزی)، و آموزشی. (Fröhlich, 1997; Frankel, 1989; Farrell Cobbin, 2000) اصول اخلاقی الهام بخش^{۱۹} جهت توانمند کردن افراد برای با اخلاق بودن در نظر گرفته می‌شود؛ آنها کمال مطلوب را ارائه می‌کنند که افراد باید برای رسیدن به آن تلاش نمایند. نویسندگان این قبیل ضوابط بر این فرض‌اند که افراد برای با اخلاق بودن راغب هستند. بنابراین، اصول اخلاقی از این نوع صرفاً بیان ارزش‌ها است؛ آن‌ها تا مرحله کاربرد پیش نمی‌روند، علائق ذینفعان را مورد توجه قرار می‌دهند، یا برای استفاده از یک منطق اخلاقی - فلسفی جهت

۳- روش‌شناسی

تحلیل محتوای تطبیقی ۲۸ اصول اخلاقی از کشورهای سراسر جهان اجرا شد. این نگرش در مطالعه اصول اخلاقی، پیش از این برای تحلیل اصول اخلاقی حسابداران (Farrell Cobbin, ۲۰۰۰) و سازمان‌ها (David, Moritz, ۱۹۸۹) اجرا شده است.

مثال‌های دیگر مربوط به تحلیل محتوای اصول اخلاق سازمانی شامل مطالعات اصول اخلاقی سازمان‌ها در استرالیا (Farrell Cobbin, ۱۹۹۶)، ایالات متحده (۱۹۹۱، Pelfrey Peacock)، و بریتانیا (۱۹۸۹، Schlegelmilch Houston) می‌باشد. در اینجا از تحلیل محتوای تطبیقی به منظور شناسایی تشابهات و تفاوت‌ها و فراهم کردن تکیه‌گاهی برای ایجاد توپولوژی زمینه‌ای به طور تجربی استفاده می‌شود.

۱-۳ نمونه

تحلیل محتوا، متن اصول اخلاقی انجمن‌های کتابداری ۲۸ کشور مختلف را استفاده کرد.

در این مطالعه از اصول اخلاقی نوشته شده به زبان انگلیسی یا ترجمه شده به زبان انگلیسی استفاده شد که بر روی وبگاه (<http://www.ifa.org/faife/ethics/codes.htm>) کمیته دسترسی آزاد و آزادی بیان فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری^{۱۵} قابل دسترس است (۲۰۰۴). هم‌اکنون این مجموعه ۳۰ کشور را فهرست نموده که انجمن‌های ملی کتابداری اصول اخلاقی یا رفتاری را اقتباس کرده‌اند. ولی به طوری که (۲۰۰۳، ۲۰۰۲) Vaagan اظهار نمود، فهرست از کشورهایی که دارای اصول اخلاقی بودند، مانند ایسلند و نروژ، غفلت نمود. به منظور افزایش قابلیت اطمینان ترجمه‌های انگلیسی، ترجمه‌های اصلی انجمن‌های حمایتی در نمونه گنجانده شد. اصول اخلاقی کشورهایی که ترجمه انگلیسی مجموعه قوانین شان فراهم نبود، از نمونه حذف شدند (اصول اخلاقی شیلی و سوئیس، که در سایر زبان‌ها بر روی وبگاه قابل دسترس است، حذف شدند).

همچنین (۲۰۰۳، ۲۰۰۲) Vaagan خاطر نشان کرد که نقطه ضعف دیگر فهرست، فقدان تحلیل‌های کشوری از وجود (عدم وجود) مجموعه قوانین اخلاقی است. به منظور بررسی این ادعا که وجود یا عدم وجود اصول اخلاقی شاخص سطح اخلاقی کشور است، این بررسی از داده‌های مرکز اینترنتی در پژوهش فساد اخلاقی (۲۰۰۳)^{۱۶} استفاده نمود؛ مرکز مذکور یک نمایه نامه استنباطی فساد اخلاقی^{۱۷} را تهیه می‌کند که سطح فساد اخلاقی ۱۳۳ کشور را رتبه‌بندی می‌نماید. این ارزیابی تطبیقی برای انجام درستی، براساس ارزیابی‌های ذهنی توسط ساکنان هر کشور پایه‌ریزی می‌شود و بنابراین نسبی‌گرایی علم اخلاق و فساد اخلاقی را فرض می‌کند. درکل، انجمن‌هایی با کمترین فساد، کشورهایی بودند که به احتمال زیاد اصول اخلاقی بر روی وبگاه ایفلا (ایفلا، ۲۰۰۴) منتشر کرده‌اند. به طور تقریبی ۵۰ درصد از ۳۰ کشور با کمترین فساد اخلاقی اصول اخلاق داشتند، حدود ۳۰ درصد کشورهای رتبه‌بندی شده از ۳۰ تا ۷۰، اصول اخلاق داشتند، و تنها حدود ۱۰ درصد کشورهای رتبه‌بندی شده از ۷۱ تا ۱۳۳ (بیشتر کشورهای فاسد) اصول اخلاقی روی وبگاه داشتند. بنابراین، نمونه مجموعه قوانین، بیشتر شامل اصول اخلاقی کشورهایی است که از کمترین فساد اخلاقی نسبت به کشورهای فاسد شده برخوردارند.

عمومی، و موضوعات مرتبط؛ مجموعه سازی اطلاعات (موضوعات مربوط به کنترل کیفی و سانسور)؛ و بازیابی و اشاعه اطلاعات (دسترسی، حریم خصوصی و محرمانگی). (Rubin and Froehlich ۱۹۹۶) نه حوزه اخلاقی را خاطر نشان نمودند: انتخاب و سانسور، حریم خصوصی، مرجع، حقوق مالکیت معنوی، دولت^{۱۳}، دسترسی، فناوری، وفاداری و موضوعات اجتماعی. براساس این نه حوزه بیان شده، Koehler and Pemberton (۲۰۰۰) شش عامل اصلی مربوط به اصول اخلاقی حرفه اطلاع‌رسانی را پیشنهاد نمودند: شامل حقوق و امتیازات مشتریان، انتخاب، دسترسی، عملکردها و روابط حرفه‌ای، مسئولیت در برابر کارکنان، و مسئولیت اجتماعی و قانونی. سرانجام، (Gorman ۲۰۰۰)، هشت ارزش بنیادی برای کتابداری را پیشنهاد کرد: سرپرستی، خدمت، آزادی معنوی، خردگرایی، سواد و یادگیری، عدالت در دسترسی، حریم خصوصی، و مردم‌سالاری.

Hauptman (۲۰۰۲) اظهار کرد که این ارزش‌های ایده‌آل در کنفرانس‌ها و در متون بحث می‌شوند، اما آن‌ها اغلب در عمل اجرا نشده یا به آن توجه نمی‌شوند. (Froehlich ۱۹۹۷) وظایف متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی در برابر خودشان، در برابر سازمان، و نسبت به محیط بزرگتری که متخصصان اطلاع‌رسانی در آن کار می‌کنند، یعنی:

- a: مسئولیت اجتماعی
- b: تعهدات بین متخصصان و مشتریان و گروه‌ها
- c: تعهدات بین متخصصان و نظام‌ها
- d: تعهدات نسبت به حرفه
- e: تعهدات نسبت به جامعه یا استانداردهای فرهنگی (p.۶۱) را مورد توجه و تأکید قرار می‌دهد.

همچنین Froehlich مدعی است که این قبیل تعهدات مجموعه‌ای از ارزش‌ها هستند که آن‌ها را حمایت و با صراحت اظهار می‌کند. او بیان کرد که تفسیر، کاربرد، اجرا و اولویت‌بندی چنین اصولی ممکن است از فرهنگی تا فرهنگ و از یک ملت تا ملت دیگر متفاوت باشد.

توسعه این قبیل توپولوژی‌ها براساس هیچ گونه بررسی تجربی پایه‌ریزی نشدند. تنها مطالعه تجربی که مرکز توجه آن اصول اخلاقی در حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی بوده، بر مقوله‌های از پیش تعریف شده وابسته بود (۲۰۰۰ Koehler Pemberton, Koehler Pemberton). (۲۰۰۰) به توسعه‌الگوی از اصول اخلاقی شامل اصولی که اکثر از کشورهای انگلیسی زبان و تنها ۱۰ درصد از کشورهای غیرانگلیسی زبان بوده، تلاش نمودند. این انتخاب، یافته‌ها را به نگرش یهودی-مسیحی^{۱۴} در برابر علم اخلاق محدود نمود. (۲۰۰۳) Koehler یافته‌های مربوط به یک بررسی از ارزش‌های اخلاقی کتابداران ۱۸۹۳ در سراسر جهان را گزارش می‌کند تا رتبه‌بندی ارزش‌های شبیه به هم را نشان دهد. دوباره این بررسی، با وجود دامنه بین‌المللی به کتابداران کشورهای انگلیسی زبان اختصاص داشت. بنابراین نیازی بیشتر برای مطالعات تجربی و جهانی در خصوص اصول اخلاقی انجمن کتابداری وجود دارد. این مقاله در نظر دارد به مطالعات تجربی و علم اخلاق علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی کمک نموده و دیدگاهی جهانی درباره اصول اخلاق انجمن کتابداری فراهم نماید.

نام مقوله	توصیف	نمونه‌ها (استرالیا، جامائیکا، ژاپن)
صداقت	صداقت، عدم پیش‌داوری و واقع‌بینی، بی‌طرفی و منصفانه، عدم تبعیض	"تعهدات برای حفظ بالاترین سطح صداقت شخصی... (استرالیا)" "یک کتابدار باید خود را وقف تداوم پیشرفت استاندارد بی‌قید و شرط، منصفانه و خدمات فعال در فراهم‌آوری منابع کتابخانه‌ها نماید..." (ژاپن)
درستی	درستی در خدمت/اطلاعات فراهم شده به استفاده کنندگان	"مطمئنم که فراموش نمی‌کنم... پاسخ‌های درست و بی‌طرفانه برای تمام تقاضاهای قانونی برای کمک..." (استرالیا)
دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات	فراهم کردن دسترسی به اطلاعات و خدمت به تمام استفاده‌کنندگان	"...صراحتاً متعهد به آزادی دسترسی به اطلاعات... (استرالیا)" "...و نباید میان یا برضد استفاده کنندگان کتابخانه به دلیل ملیت، نژاد، مذهب، جنسیت، سن و غیره تفاوت گذاشته شود" (ژاپن)
تعارض علائق و نفع شخصی	منفعت شخصی، علائق فردی که با حرفه سازمانی یا استفاده‌کننده در تضاد است.	"باید از موقعیت‌هایی پرهیز کرد که در آن ممکن است علائق فردی دخیل باشد یا منافع مالی به هزینه استفاده کنندگان کتابخانه، همکاری یا در مؤسسات مشغول به کار به دست آید" (استرالیا)
آزادی معنوی	آزادی معنوی، آزادی بیان.	"...صراحتاً متعهد به آزادی معنوی..." (استرالیا)
سطح بالای خدمت	سطح عالی و بالای خدمت	"باید بالاترین سطح خدمت را فراهم کند" (استرالیا)
همکاری در میان کتابخانه‌ها	همکاری با سایر کتابخانه‌ها و امثالاً بین کتابخانه‌ها	"همکاری میان کتابخانه‌ها" - عنوان (ژاپن) "کتابداران باید آن را هدف خود برای توسعه و تداوم شناخت و همکاری در میان تمام انواع کتابخانه‌ها بسازند" (ژاپن)
توسعه مجموعه	توسعه مجموعه، سازماندهی، و نگهداری	"یک کتابدار باید منابع کتابخانه را براساس دانش و تفاوت‌های حرفه‌ای، حفظ و عرضه کند" (ژاپن)
سانسور	اجتناب از سانسور	"باید سانسور در انتخاب، استفاده یا دسترسی به منابع به دلایل مسائل اخلاقی، سیاسی، جنسی، قوم یا مذهب به عنوان تنها عنصر اعمال شود که به گونه‌ای به هدف کتابخانه مربوط است و معرفی استناداردهایی که برای کتابخانه مورد نظر مناسب است" (استرالیا)
حرمانگی و حریم خصوصی	حریم خصوصی و حرمانگی اطلاعات و نیازمندی استفاده‌کنندگان	"باید حقوق هر استفاده‌کننده در حریم خصوصی با توجه به اطلاعات مورد جستجو یا دریافت شده و منابع مراجعه شده محافظت شود" (استرالیا) "یک کتابدار باید به

نام مقوله	توصیف	مقوله ها (اسرائیلیا، جامائیکا، ژاپن)
کارایی	کارایی کتابداران	حرج خصوصی هر استفاده کننده کتابخانه احترام بگذارند" (ژاپن)
حقوق مؤلف و مالکیت معنوی	مالکیت اطلاعات، حق مؤلف و مالکیت معنوی	"باید حقوق مالکیت معنوی را بشناسند و به آن احترام بگذارند" (اسرائیلیا)
وظایف در برابر استفاده کننده	دراکثر موارد شاخص های وظایف در برابر استفاده کننده گان به عنوان سرعنوان فرعی	"وظایف در برابر استفاده کننده گان کتابخانه" - سرعنوان فرعی (ژاپن)
وظایف در برابر حرفه (سازمان/ انجمن و جایگاه حرفه)	جایگاه حرفه، انجمن حرفه ای، تشریحات و کنفرانس های حرفه ای	"حرفه" - سرعنوان فرعی (جامائیکا)
وظایف در برابر سایر حرفه ها (و سازمان ها)	روابط با سایر سازمان ها، انجمن ها، و سایر حرفه ها	"بک کتابدار باید با سایر کتابداران در امور مربوط به توسعه مهارت های گروهی حرفه همکاری نماید" (ژاپن)
وظایف در برابر همکاران	روابط با همکاران	"کتابدار باید در ایجاد انجمن حرفه ای قوی و یکپارچه تلاش نماید، که در آن نوانیسی و فعالیت گروهی با پشتیبان خودشان افزایش می یابد و به مشارکت و تشویق توجه می شود" (جامائیکا)
وظایف در برابر جامعه	رابطه با حکومت، جامعه محلی و انجمن، نشان دهنده دموکراسی و فرهنگ است.	"کتابداران باید به توسعه فرهنگ ملی از طریق همکاری نزدیک با گروه های آموزشی، اجتماعی و فرهنگی سازمان ها در منطقه کمک کنند" (ژاپن)
وظایف در برابر همکاران	روابط با همکاران	"باید با همکاران با احترام و عدالت رفتار نمایند..." (اسرائیلیا)
وظایف در برابر کتابخانه	کتابخانه مسئولیت کار	"حرفه" - سرعنوان فرعی (ژاپن)
توسعه حرفه ای	آموزش حرفه ای و روزآمد کردن مداوم دانش حرفه ای	"باید دانش و مهارت حرفه ای خود را به عنوان ضمانت در حرفه حفظ و افزایش دهند" (اسرائیلیا)
وظایف در برابر جامعه	رابطه با حکومت، جامعه محلی و انجمن، نشان دهنده دموکراسی و فرهنگ است.	"مسئولیت در آموزش" - سرعنوان فرعی (ژاپن)
وظایف اداری	عظ مشی ها، پیشرفت، شرایط استفاده امی.	"کتابخانه باید تلاش های لازم در ارتباط با دیگران، هرچه توسعه محیط فرهنگی در جامعه نمایند و جامعه ای که در آن آنها انجام وظیفه می کنند، با همکاری ساکنان محلی و با اعضا گروه ها و سازمانهای مناسب" (ژاپن)
وظایف اداری	عظ مشی ها، پیشرفت، شرایط استفاده امی.	"بک کتابدار باید به طور فعال در تنظیم عظم مشی در برنامه عملیاتی و خدماتی کتابخانه اش شرکت نماید" (ژاپن)
وظایف اداری	عظ مشی ها، پیشرفت، شرایط استفاده امی.	"کتابداران باید برای حمایت از شرایط لزومی کار تلاش نمایند که برای توسعه و تعقیب خدمات حرفه ای مناسب هستند" (ژاپن)

یافتند، ضوابط توسط همان رمزگذار ثبت شد. توافق بین دو تکرار رمزگذاری ۹۳ درصد بود (تعداد توافق‌ها تقسیم بر کل تعداد توافق‌ها و تعداد مخالفت‌ها). علاوه بر این، تمام ضوابط بوسیله دومین رمزگذار مستقل رمزگذاری شد و بحث‌ها به منظور شناسایی منشاء مخالفت‌ها دنبال شد. اولین گروه مجموعه قوانین در ۷۴ درصد توافق حاصل شد، دومین گروه مجموعه قوانین در ۸۹ درصد و ۹۰ درصد برای سومین و چهارمین گروه مجموعه قوانین توافق حاصل شد. بنابراین اطمینان‌کد-ریکد و رمزگذار میانی در هر دو کنترل‌های رمزگذاری بسیار بالا بودند. (۲۰۰۲، p.۴۶) Miles and Huberman اظهار می‌کنند که سرانجام هر دو توافق رمزگذار میانی و درونی باید تا محدوده ۹۰ درصد باشد.

۴. یافته‌ها

ویژگی‌های توصیفی مجموعه قوانین به منظور شرح خطوط کلی زمینه محتوایی اصول اخلاقی ترسیم شدند. طرح کلی شامل نام اصول، طول اصول، سازمان سند و محتوای مقدمه اصول است. ۲۳ مجموعه قوانین از ۲۸ مجموعه قوانین، اصول اخلاقی نامیده شدند و ۵ مجموعه قوانین، اصول هدایتی بودند (یک مجموعه قوانین، اصول هدایتی و اخلاقی بود). در حالیکه ۲۱ مجموعه قوانین در نامشان شامل حرفه‌ای یا کتابدار بود، فقط ۷ عنوان مجموعه قوانین نام کشور را در عنوانشان داشتند. تنها ۳ مجموعه قوانین (پرتقال، سریلانکا و بریتانیا، ۱۰ درصد آنهاهی که بررسی شده) به روش‌های انضباطی و به پیامد تخلف اشاره کردند. روش انضباطی بوسیله انجمن حرفه‌ای (پرتقال) یا توسط کمیته انضباطی (بریتانیا و سریلانکا) اجراء و عملی شدند. مجموعه قوانین بریتانیا و سریلانکا طرح کلی چندین نتایج احتمالی تخلف را ترسیم کردند. برای مثال اصول اخلاقی بریتانیا پیامدی که تخلف دربردارد را به صورت زیر فهرست نمود: اخراج، تعلیق، توبیخ، هشدار و رهنمود.

جدول ۳، اطلاعات توصیفی درباره ساختار ضوابط را ارائه می‌کند که شامل طول مجموعه قوانین، مقدمه و سرعنوان‌ها است. متوسط تعداد کلمه‌ها در هر مجموعه قوانین ۶۳۳ کلمه بود، مقدمه در ۸۶ درصد مجموعه قوانین وجود داشت، و ۴۶ درصد مجموعه قوانین با سرعنوان‌ها سازماندهی شدند (دامنه‌ای از ۳ تا ۱۱ سرعنوان در هر مجموعه قوانین). میانگین طول مجموعه قوانین ۶۲۳ کلمه، کوتاه‌تر از میانگین طول اصول اخلاقی حسابداران بود، که ۱۰۱۸۳ کلمه است (Farrell Cobbin, ۲۰۰۰)، و کوتاه‌تر از میانگین طول اصول اخلاقی سازمان‌های استرالیایی که ۱۹۸۲ کلمه است، می‌باشد. (Farrell Cobbin, ۱۹۹۶)

اصول اخلاقی نخستین از کانادا (۱۹۷۶)، ژاپن (۱۹۸۰)، انگلستان (۱۹۸۳)، و استرالیا (۱۹۸۶) هستند. در طول دهه ۱۹۹۰، قسمت اعظم اصول دیگر تأیید شدند؛ تنها سه اصل بعد از ۲۰۰۰ (ارمنستان، کرواسی و فرانسه) اقتباس شدند. باین وجود، بدلیل آنکه داده‌ها به تاریخ خاصی تعلق دارند ۸ مجموعه قوانین از ۲۸ اصول بر روی وبگاه قابل دسترس نبودند، نتایج باید با احتیاط ترسیم شوند.

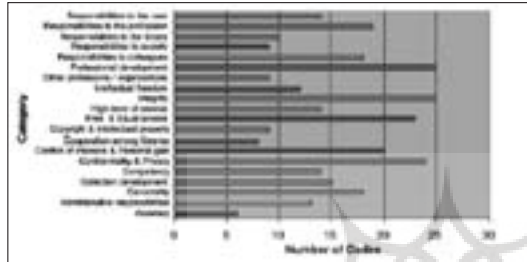
۳.۲ رمزگذاری

(Westbrook ۲۹۹۱) تأکید می‌کند که هر نوع نظریه یا فرضیه‌های شغلی سرانجام به طور طبیعی از تحلیل داده‌ها بجای ایستادن در کناری گسترش می‌یابد بطوریکه داده‌های پیشین جهت درست بودن یا ناقص بودن مورد آزمون قرار می‌گیرد. بنابراین، طرح رمزگذاری اولیه با توجه به داده‌ها و مطالب نظری گسترش یافت. وقتی که فرایند رمزگذاری آغاز شد، اصول دیگر اضافه شدند و سایر اصول تغییر یافتند. جدول ۲ اصول جدیدی که ظهور یافتند را توصیف می‌کند. اصطلاحات بکار رفته در جدول برای اصول براساس اصطلاحات موجود در متن مجموعه قوانین و نه براساس متون استوار شدند. به محض اصول شناسایی شدند و رمزگذاری کامل شد، توپولوژی‌ها در پرتو مجموعه قوانین بررسی شدند. سپس گستردگی رهنمود موجود در مقوله‌های محتوایی اصول برای هر نوع مقوله شناسایی شد. چهار سطح در نظر گرفته شد: سطح بحث نشده، سطح بحث شده، سطح بحث شده با جزئیات و سطح موارد تأکید شده که بستگی به میزان و کیفیت ارائه اصول اخلاقی در مجموعه قوانین دارد. (Farrell et al., ۲۰۰۰; Robin et al., ۱۹۸۹; Cressey Moore, ۱۹۸۳) در حالیکه سطح بحث شده با جزئیات برای مقوله‌هایی تعیین شد که بیش از یک قلم برای اصول اخلاقی اختصاص دادند، سطح تأکید شده به مقوله‌هایی اختصاص داده شد که به عنوان سرعنوان‌هایی در مجموعه قوانین بکار رفتند یا اینکه در مقدمه ظاهر شدند. صول اخلاقی فرانسه سانسور را تحت دو سرعنوان فرعی بحث کرد و گستردگی رهنمودهای در نظر گرفته شده به سانسور در این مجموعه قوانین بحث شده با جزئیات بود. مجموعه قوانین ارمنستان یک جمله را به سانسور اختصاص داد مبارزه در مقابل محتوا درباره محدودیت آزادی و سانسور اطلاعات. گستردگی رهنمودهای در نظر گرفته شده برای سانسور بحث شده بود. سرانجام، برای مجموعه قوانین استونی گستردگی رهنمودها بحث نشده، برای سانسور تعیین شد. اصول اخلاقی استونی اصلاً سانسور را بیان نکرد. به منظور افزایش قابلیت اطمینان در رمزگذاری، رویکرد کد-ریکد ۱۸ استفاده شد. وقتی که تمام مقوله‌ها گسترش

جدول ۲- ویژگیهای توصیفی مجموعه قوانین

کشور	مقدمه	طول (تعداد کلمات)	سرعنوانها (تعداد)
ارمنستان	بله	۴۲۱	-
استرالیا	بله	۳۹۵	-
کانادا	بله	۸۰	-
کرواسی	بله	۳۱۱	-
استونی	بله	۲۲۲	-
فرانسه	بله	۷۸۲	۴
مونت کورنگ	بله	۱۹۲	۲
اندونزی	بله	۳۸۲	۳
اسرائیل	بله	۴۲۶	۷
ایتالیا	بله	۴۵۸	۲
جامائیکا	بله	۴۲۸	۷
ژاپن	بله	۲۴۳۸	۸
	(طولانی)		
کره	بله	۱۰۳۵	۷
لیتوانی	بله	۳۰۷	-
مالزی	بله	۳۸۰	-
مکزیک	بله	۵۷۶	۱۱
هلند	بله	۱۱۹۰	۴
نیوزیلند	بله	۲۲۲	-
فیلیپین	بله	۹۲۲	۷
پرتقال	بله	۱۴۰۲	۵
	(طولانی)		
روسیه	بله	۱۷۹	-
سنگاپور	بله	۸۷۶	۸
اسلونی	بله	۴۴۷	-
سریلانکا	بله	۱۱۸۲	۴
	(طولانی)		
سوئد	بله	۳۱۲	-
بریتانیا	بله	۱۱۶۱	-
اوکراین	بله	۴۲۱	-
ایالات متحده	بله	۴۲۷	-

در کل، مقدمه‌ها ارزش‌های حرفه‌ای (۴۲ درصد) و اهداف (۵۷ درصد) مربوط به مجموعه قوانین را روشن بیان کردند. به علاوه، چندین مجموعه قوانین شامل رئوسی از تاریخچه مجموعه قوانین (۱۸ درصد) و توصیفی از بافت کشور یا سازمان حرفه‌ای (۲۸ درصد) بودند. چندین هدف غالباً در مقدمه‌های مجموعه قوانین آشکار بود؛ غالباً اکثر اهداف ذکر شده برای تذکر به کتابداران از مسئولیت‌شان و اطمینان به مردم از مسئولیت‌های حرفه‌ای بودند. تمام مجموعه قوانین با اهداف شناخته شده (۱۶) تأکید کردند که هدفشان ایجاد رهنمودها، تعیین اصول اخلاقی، و تشریح مسئولیت‌هایی که در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی کمک می‌کند (۵ درصد) تعداد کل مجموعه قوانین، می‌باشد. نیمی از مجموعه قوانین با اهداف بیان شده در مقدمه برای فراهم کردن پیامی روشن برای عموم به منظور اطمینان‌دوستی‌شان در حرفه کوشش کردند (۸ مجموعه قوانین، ۲۸ درصد از تعداد کل). همچنین مجموعه قوانین قصد افزایش تصویر ذهنی حرفه‌ای کتابداران را رسمیت بخشیدن به آن و افزایش نبرخی از آن را دارد (۱۸ درصد از تعداد کل مجموعه قوانین). تنها ۴۲ درصد مجموعه قوانین ارزش حرفه‌ای را در مقدمه تسهیم کردند. ارزش‌های ذکر شده در مقدمه شامل دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات (۳۱ درصد) کل مجموعه قوانین نمونه، آزادی معنوی (۲۸ درصد)، جریان آزاد و سانسور نشده اطلاعات برای نسل‌های حاضر و آینده (۲۱ درصد)، و صداقت و کارایی فردی (۷ درصد؛ شکل ۱).

شکل ۳- مقوله‌ها محتوایی

پربسامدترین مقوله‌های محتوایی، که حداقل در نیمی از مجموعه قوانین آشکار بود، توسعه حرفه‌ای (۸۹ درصد)، صداقت (۸۹ درصد)، محرمانگی و حریم خصوصی (۸۵ درصد)، دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات (۸۲ درصد)، تعارض بین علاقه و نفع شخصی (۷۱ درصد)، وظایف در برابر حرفه (۶۷ درصد)، وظایف در برابر همکاران (۶۴ درصد)، سانسور (۶۴ درصد)، توسعه مجموعه (۵۳ درصد)، کارایی (۵۰ درصد)، سطح بالای خدمات (۵۰ درصد) و وظایف در برابر استفاده‌کننده (۵۰ درصد) بودند.

حداقل بسامد مقوله‌های محتوایی، که در کمتر از ۵۰ درصد مجموعه قوانین آشکار بود، دستی (۲۱ درصد)، همکاری میان کتابخانه‌ها (۲۸ درصد)، روابط با سایر حرفه‌ها یا سازمان‌ها (۳۲ درصد)، حق مؤلف و مالکیت معنوی (۳۲ درصد)، وظایف در برابر جامعه (۳۲ درصد)، وظایف در برابر کتابخانه یا سازمان (۳۵ درصد)، آزادی معنوی (۴۲ درصد) و وظایف اداری (۴۶ درصد) بودند.

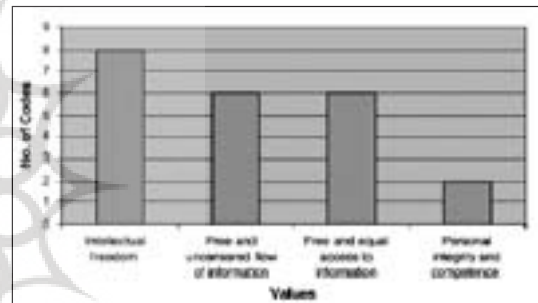
به علاوه، گستردگی رهنمود موجود در مقوله‌های محتوایی مجموعه قوانین برای هر نوع مقوله شناسایی شدند. چهار سطح تعیین شد: اطلاعات بحث نشده، اطلاعات بحث شده، اطلاعات بحث شده با جزئیات و اطلاعات تأییدی، که وابسته به اندازه و کیفیت جهت تعیین شده در اصول اخلاقی بود. رهنمودهایی که در زیر استفاده شدند: سطح بحث نشده به مقوله‌ای اختصاص داده شد که اصلاً در مجموعه قوانین ظاهر نشدند. سطح بحث شده به مقوله‌ای اختصاص داده شد که به عنوان یک بخش (از یک جمله تا یک پاراگراف) یا قسمتی از یک بخش در مجموعه قوانین ظاهر شدند. سرانجام سطح تأیید شده تعیین شدند چنانچه یک مقوله خودش دارای سرعنوان در مجموعه قوانین یا در مقدمه مجموعه قوانین بود. جدول ۴، ماتریس مقوله‌ها را با گستردگی رهنمودهایی که در هر مقوله تعیین شده ارائه می‌کند.

مقوله‌های بعدی حداقل در ۲۰ درصد مجموعه قوانین تأکید شدند: وظایف در برابر استفاده‌کننده و حرفه، آزادی معنوی، صداقت و دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات. مقوله‌هایی که تأکید شده یا بحث شده با جزئیات بودند حداقل در ۲۰ درصد مجموعه قوانین شامل توسعه حرفه‌ای، تعارض بین علاقه و نفع شخصی، وظایف اداری و وظایف در برابر همکاران و جامعه بودند. تنها اصل صداقت یا تأکید شده یا بحث شده با جزئیات در بیش از ۵۰ درصد مجموعه قوانین بودند.

۵. بحث

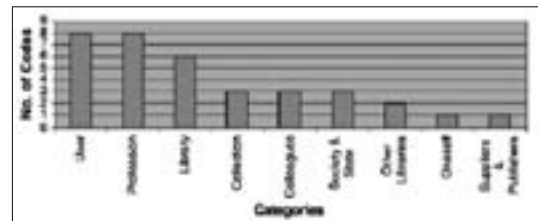
یافته‌هایی که اصول اخلاقی کتابداران است کوتاه‌تر از اصول اخلاقی سایر حرفه‌ها است، می‌تواند نشان دهد که اولی کمتر محدودکننده است. اختلاف میان کشورها در تعداد کلمات نشان می‌دهد که برخی از مجموعه قوانین طولانی‌تر، محدودکننده‌تر از سایر مجموعه قوانین هستند. زمینه اجتماعی فرهنگی کشورها توصیف نسبی با این تنوع فراهم می‌کند. کشورها از چندین بعد متمایز از یکدیگر هستند، که یکی از آن‌ها سطح اجتناب از تردید^{۱۹} است. (Hofstede, 1997)

در کل، مقدمه‌ها ارزش‌های حرفه‌ای (۴۲ درصد) و اهداف (۵۷ درصد) مربوط به مجموعه قوانین را روشن بیان کردند. به علاوه، چندین مجموعه قوانین شامل رئوسی از تاریخچه مجموعه قوانین (۱۸ درصد) و توصیفی از بافت کشور یا سازمان حرفه‌ای (۲۸ درصد) بودند. چندین هدف غالباً در مقدمه‌های مجموعه قوانین آشکار بود؛ غالباً اکثر اهداف ذکر شده برای تذکر به کتابداران از مسئولیت‌شان و اطمینان به مردم از مسئولیت‌های حرفه‌ای بودند. تمام مجموعه قوانین با اهداف شناخته شده (۱۶) تأکید کردند که هدفشان ایجاد رهنمودها، تعیین اصول اخلاقی، و تشریح مسئولیت‌هایی که در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی کمک می‌کند (۵ درصد) تعداد کل مجموعه قوانین، می‌باشد. نیمی از مجموعه قوانین با اهداف بیان شده در مقدمه برای فراهم کردن پیامی روشن برای عموم به منظور اطمینان‌دوستی‌شان در حرفه کوشش کردند (۸ مجموعه قوانین، ۲۸ درصد از تعداد کل). همچنین مجموعه قوانین قصد افزایش تصویر ذهنی حرفه‌ای کتابداران را رسمیت بخشیدن به آن و افزایش نبرخی از آن را دارد (۱۸ درصد از تعداد کل مجموعه قوانین). تنها ۴۲ درصد مجموعه قوانین ارزش حرفه‌ای را در مقدمه تسهیم کردند. ارزش‌های ذکر شده در مقدمه شامل دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات (۳۱ درصد) کل مجموعه قوانین نمونه، آزادی معنوی (۲۸ درصد)، جریان آزاد و سانسور نشده اطلاعات برای نسل‌های حاضر و آینده (۲۱ درصد)، و صداقت و کارایی فردی (۷ درصد؛ شکل ۱).

شکل ۱- ارزشهای حرفه‌ای در مقدمه

سازماندهی اصول با استفاده از سرعنوان‌ها در ۴۶ درصد مجموعه قوانین مشترک بود (فرانسه، اندونزی، اسرائیل، ایتالیا، جامائیکا، ژاپن، کره، مکزیک، هلند، فیلیپین، پرتغال، سنگاپور و سریلانکا). همچنین بخش اعظم این ۱۳ مجموعه قوانین به طور نسبی از نظر تعداد کلمه‌ها طولانی بودند. اکثریت مجموعه قوانین با سرعنوان‌هایی (نه مجموعه قوانین) سازماندهی شدند که مسئولیت‌های کتابداران را نشان داد (فرانسه، ایتالیا، جامائیکا، ژاپن، کره، مکزیک، فیلیپین، سنگاپور و سریلانکا). چهار مجموعه قوانین بر اساس معیارهای دیگر سازماندهی شدند؛ این مجموعه قوانین شامل سرعنوان‌هایی که نشان‌دهنده اصول اخلاقی مربوط به ارزش‌های حرفه‌ای یا اعلامیه اصول اخلاقی، دانش حرفه‌ای، پاسخگویی، سطح خدمات، سانسور، پیش‌دوری، عدالت و واقع‌بینی، محرمانگی، حق مؤلف، همکاری، خدمت، منزلت، دسترسی به اطلاعات، آزادی معنوی، و حریم خصوصی است. شکل ۲ بیشتر مقوله‌های مشترک سرعنوان‌هایی را شرح می‌دهد که به مسئولیت‌های اجتماعی اشاره دارد.

شکل ۲- سرعنوان‌های مسئولیت‌ها

از نه مجموعه قوانینی که با سرعنوان‌هایی که نشان‌دهنده مسئولیت‌ها و رابطه‌های اجتماعی کتابداران سازماندهی شدند، هشت مجموعه قوانین به مسئولیت در برابر استفاده‌کننده و حرفه اشاره کردند (۲۸ درصد از تعداد کل اصول) و شش مجموعه قوانین به وظایف در برابر کتابخانه یا سازمان شغلی اشاره کردند (۲۱ درصد تعداد کل اصول). تنها سه مجموعه قوانین وظایف در برابر مجموعه (۱۰ درصد تعداد کل اصول)، سه مجموعه قوانین وظایف در برابر جامعه، فرهنگ و حکومت (۱۰ درصد تعداد کل اصول) را بیان کردند. دو مجموعه قوانین وظایف در برابر سایر کتابخانه‌ها را بیان کردند. یک مجموعه قوانین وظایف در برابر خودش و

منعکس می‌کند. انجمن‌های کشورهای زیر محتوای اصول را بر طبق مسئولیت‌های اجتماعی در برابر ذینفعان ۲۰ مختلف سازماندهی کردند: فرانسه، ایتالیا، جامائیکا، ژاپن، کره، مکزیک، فیلیپین، سنگاپور و سریلانکا. مجموعه قوانین کشورهای زیر بر طبق روابط با ذینفعان سازماندهی نشدند: ارمنستان، استرالیا، کانادا، کرواسی، استونی، اندونزی، اسرائیل، هونگ کونگ، لیتوانی، مالزی، هلند، زلاندنو، پرتغال، روسیه، اسلونی، سوئد، بریتانیا، اوکراین و ایالات متحده. پرواضح است که اولین گروه متشکل از کشورهای با رتبه بندی بالا فاصله قدرت (ترسیم شده بوسیله نابرابری‌های قدرت) بودند، در حالیکه دومین گروه مرکب از کشورهای فردگرایانه بودند. (Hofstede, 1997; Ronen, 1986) اولین گروه مرکب از اروپای لاتین (پرتغال، اسپانیا، ایتالیا، بلژیک و فرانسه) و خوشه‌های مربوط به خاور دور (تعریف شده بوسیله Ronen Shenkar, 1985) بودند؛ این خوشه‌های مذکور با فاصله قدرت بالا و نظام مالکیت اشتراکی مشخص می‌شوند. دومین گروه مرکب از کشورهای انگلیسی بودند، که فردگرایانه هستند. جدول ۴ رتبه بندی خوشه‌ها را بر اساس ابعاد Hofstede (1997) ارائه می‌کند.

اجتناب از تردید بر سطح تحمل در برابر تردید و ابهام در یک جامعه تأکید می‌کند. در کشورهایی با رتبه بالای اجتناب از تردید، تحمل کم در برابر تردید و ابهام وجود خواهد داشت. این مسئله جامعه مبتنی بر قانون را ایجاد می‌کند که حقوق، قوانین، مقررات و نظارت‌ها به منظور کاهش میزان تردید به وجود می‌آید. یکی اینکه انتظار می‌رود که در کشورهای توصیف شده با سطح بالای اجتناب از تردید (برای مثال، ژاپن، پرتغال، هلند، کره و فرانسه)، انجمن‌های حرفه‌ای به فراهم کردن بیشتر رهنمودها و قوانین نسبت به انجمن‌هایی در کشورهایی با اجتناب از تردید کم، تلاش نمایند (برای مثال، کانادا، ایالات متحده، سوئد، زلاندنو و هنگ کونگ). یافته‌ها با توجه به طول مجموعه قوانین در بیشتر موارد این بعد فرهنگی را نشان داد. مجموعه قوانین کشورها با اجتناب از تردید بالا عموماً اصول اخلاقی طولانی‌تری نسبت به کشورهای با اجتناب از تردید پایین‌تر را فراهم می‌کنند. اگرچه ممکن است اصول طولانی‌تر نتیجه کشورهای اجتناب از تردید پایین‌تر باشند (برای مثال، بریتانیا)، این‌ها موارد استثناء در حد متوسط هستند. همچنین سازماندهی هر اصل تفاوت‌های فرهنگی در میان کشورها را

جدول ۳- گسترده‌تری رهنمودهای موجود در هر مقوله

مقوله	بحث نشده	بحث شده جزئیات	تاکیدی
درسی	۲۲	۶	۰
وظایف اداری	۱۵	۵	۰
سانسور	۱۰	۱۵	۲
توسعه مجموعه	۱۳	۲	۳
کارایی	۱۴	۱۱	۳
محرمانگی و حریم خصوصی	۲	۲۳	۲
تعارض علائق و نفع شخصی	۸	۱۴	۱
همکاری در میان کتابخانه‌ها	۲۰	۲	۲
حق مؤلف و مالکیت معنوی	۱۹	۸	۱
دسترسی آزاد و برابر	۵	۱۲	۶
سطح بالای خدمات	۱۴	۱۱	۲
صداقت	۱۲	۹	۶
آزادی معنوی	۱۲	۸	۸
سایر حرفه‌ها / سازمانها	۲۰	۷	۱
توسعه حرفه‌ای	۱۲	۱۱	۲
وظایف در برابر همکاران	۱۲	۱۱	۵
وظایف در برابر جامعه	۱۷	۵	۵
وظایف در برابر کتابخانه	۱۸	۵	۵
وظایف در برابر حرفه	۶	۱۲	۷
وظایف در برابر استفاده کننده	۱۴	۴	۸

جدول ۴. رتبه بندی خوشه کشورها بر

فاصله قدرت	فردگرایی/نظام مالکیت اشتراکی	اجتناب از تردید	زنانه/مردانه
۶	۲	۲	۶
۵	۲	۳	۱
۴	۱	۵	۲
۳	۳	۱	۵
۲	۴	۲	۳
۱	۵	۴	۴

اسکاندیناویایی
آلمانی
انگلیسی
اروپای لاتین
آمریکای لاتین
خاور دور

(فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری، ۲۰۰۴). در ضمن، مقدمه مجموعه قوانین ژاپن نشان می‌دهد که مدیر، مسئولیتی بیش از هر کتابدار دارد که نشان‌دهنده رتبه بالا فاصله قدرت کشور است.

در حالیکه سازمان دهی و شیوه اصول اخلاقی از لحاظ فرهنگی تثبیت شده به نظر می‌رسد، محتوای اصول جهانی تراست. اصولی که در اصول اخلاقی انجمن کتابداری وجود دارد، در سرتاسر جهان مشترک است. این یافته‌ها مشابه یافته‌های (۱۹۹۰) Langlois and Schegelmilch است، کسی که تصویری از فرهنگ ملی در اصول اخلاقی شرکت را بررسی نمود و دریافت که بیشتر مقوله‌های موضوعی در اصول اخلاقی فرهنگ-نابسته ۲۴ بوده؛ و بسیار کم فرهنگ-بسته ۲۵ بودند.

اصول اخلاقی که فراتر از مرزها به نظر می‌رسد، در هر دو مطالعه حاضر و مطالعه (۱۹۹۰) Langlois and Schegelmilch، تعارض علائق است. این اصول مذکور در ۲۰ اصول اخلاقی ظاهر شد و به عنوان یک اصل در هیچ کدام از توپولوژی‌ها بحث نشدند، (۲۰۰۰) Koehler and Pemberton در توپولوژی‌شان مربوط به اصول اخلاقی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، خاطر نشان کردند که صداقت یک مقوله فرعی است. جالب است اینکه، اگرچه آن‌ها با بسامد بالا در تعارض علائق (۶۱ درصد) مواجهه شدند همانطور که در مطالعه حاضر دریافت شد (۷۱ درصد)، به موضوع توجه کامل صورت نگرفته است. به هر حال، این می‌تواند با حقیقتی تبیین شود که آن‌ها از مقوله‌های از پیش تعریف شده برای تحلیل‌شان استفاده کرده‌اند. اصول اخلاقی که به دفعات (در حداقل ۲۰ یا ۷۰ درصد مجموعه قوانین) پدیدار شدند، شامل: توسعه حرفه‌ای، صداقت، محرمانگی و حریم خصوصی و دسترسی برابر و آزاد به اطلاعات هستند. تنها دو مقوله، محرمانگی و دسترسی برابر و آزاد به اطلاعات به عنوان مقوله‌هایی در تمام توپولوژی‌های قبل ظاهر شدند (جدول ۵).

کشورهایی که اصول اخلاقی‌شان پیرامون مسئولیت‌های اجتماعی سازماندهی شدند که بایستی حفظ شوند، کشورهایی هستند که بر روابط بیش از انجام وظیفه تأکید دارند. این قبیل کشورها، که به عنوان کشورهای طرفدار مالکیت اشتراکی توصیف شدند، همچنین بر نیاز گروه بیش از نیازهای شخصی تأکید می‌کنند. بعد فردگرایانه-اشتراکی به میزان تقویت خصوصیات فردی یا اشتراکی جامعه در پیشرفت و روابط بین فردی تأکید دارد. (Hofstede ۱۹۹۷) در کشورهایی با رتبه بالای فردگرایی، خصوصیات فردی و حقوق فردی غالب در جامعه است. افراد در این کشورها به تشکیل تعداد گسترده تری از روابط بدون انسجام تر تمایل دارند، در حالیکه در کشورهای اشتراکی پیوندهای نزدیکتر بین افراد بدیهی است.

این فرهنگ‌ها مجموعه‌هایی را تقویت می‌کنند که در آن هر کسی مسئولیتی در برابر اعضای گروه‌شان دارد. به علاوه، کشورها در اولین گروه در فاصله قدرت با رتبه بالا رتبه بندی شده‌اند. بعد فاصله قدرت به میزان تساوی، یا عدم تساوی، بین افراد در یک جامعه تأکید دارد. رتبه بالا در فاصله قدرت نشان می‌دهد که نابرابری‌های قدرت و ثروت در رشد جامعه صحه گذاشته است. این جوامع به احتمال زیاد به دنبال یک نظام طبقاتی هستند که تحرک اجتماعی شهروندان را مجاز نمی‌داند. هر کسی می‌تواند پیش‌بینی کند که مجموعه قوانین کشورهایی با فاصله قدرت بالا نظام اجتماعی در اصول را ابراز خواهد نمود. یکی از روش‌هایی که از قشر بندی مجموعه قوانین منتج می‌شود، مطابق رابطه در بخش‌های از قبل تعریف شده جامعه است. این روابط خصوصاً در بخش مجموعه قوانین ژاپنی‌ها بیان می‌شود که سازمان سند توضیح می‌دهد، که در وهله اول مقررات برای کتابدار فردی، سپس به نقش کتابدار به عنوان عضوی از سازمان حرفه‌ای اشاره می‌کند، همکاری در میان کتابخانه‌ها و همکاری بین کتابداران و مردم پرداخته و در پایان با نقش کتابداران در جامعه اشاره می‌کند.

جدول ۵- مقایسه ضوابط در اصول اخلاقی

مقوله	گورمن (۲۰۰۰)	فرولیج (۱۹۹۷)	میسون (۱۹۸۶)	امیت (۱۹۹۷)	رابین و فرولیج (۱۹۹۶)	کوهر و پمیرتون (۲۰۰۰)
درس			*	*		
وظایف اداری					*	
ساتسور		*				
توسعه مجموعه		*				
کارایی						*
محرمانگی و حریم خصوصی	*	*	*	*	*	*
تعارض علائق و نفع شخصی					*	*
محرمانگی در میان کتابخانه‌ها					*	
حق مؤلف و مالکیت معنوی		*				
حق مؤلف و مالکیت معنوی		*	*	*	*	
دسترس آزاد و برابر		*	*	*	*	*
سطح بالای خدمات		*				
صداقت		*				
آزادی معنوی		*				
سایر حرفه‌ها / سازمانها						
توسعه حرفه‌ای					*	*
وظایف در برابر همکاران						*
وظایف در برابر جامعه	*	*	*	*	*	*
وظایف در برابر کتابخانه / سازمان	*	*	*	*	*	*
وظایف در برابر حرفه	*	*	*	*	*	*
وظایف در برابر استفاده کننده / مشتری	*	*	*	*	*	*

مجموعه قوانین، حمایتی از شرکت بجای علائق مشتریان و سایر ذینفعان بودند. (Cressey Moore, ۱۹۸۲; Lefebvre Singh, ۱۹۹۲; Robin et al., ۱۹۸۹)

۶. نتیجه گیری

این مطالعه رویکردی جهان‌شمول ندارد و این که تنها یک روش حل مسئله تلقی می‌شود و ممکن است یک دیدگاه نژادپرستانه را نشان داده باشد.

(Hall, ۱۹۹۷) توپولوژی مجموعه ارزش‌هایی را فراهم کرد که در فرهنگ حرفه‌ای کتابداران سراسر دنیا مشترک است و آن ارزش‌های مشترک فرهنگی و مجموعه رفتارهای درست را در بر می‌گیرد. در ضمن، مطالعات آینده‌تکمیلی نسبی‌گرایی ارزش‌ها و موضوعات را بررسی خواهد نمود که اصول اخلاقی کتابداران کشورهای متنوع سراسر جهان را نمایان می‌کند.

انجمن‌های حرفه‌ای کتابداری در بیشتر کشورها توسعه یافته و اصول اخلاقی آن‌ها منتشر شده است، و پژوهش آینده باید بر اجرای این اصول بوسیله کتابخانه‌ها و کتابداران حرفه‌ای توجیه و تأکید نماید. این پژوهش پرسش‌هایی را به صورت آنچه که در زیر می‌آید مطرح می‌کند: تا چه اندازه این مجموعه قوانین توسط حرفه‌مندان هر کشور شناخته می‌شود؟ تا چه حد حرفه‌مندان جدید در کشورهای مختلف با این اصول آموزش و راهنمایی شدند؟ چگونه این مجموعه قوانین بر دست‌اندرکاران سراسر دنیا مؤثر است؟ چه مسائل اخلاقی در مجموعه قوانین بیان نشدند؟ یک اصل چه تأثیری دارد؟ چگونه می‌توان تأثیر اصول اخلاقی بر روی عملکرد کتابخانه را اندازه‌گیری نمود؟ آیا می‌توان عوامل مؤثر واقعی مجموعه قوانین را شناسایی کرد؟

با این همه، صداقت تنها در مطالعه حاضر، و دانش حرفه‌ای تنها در مطالعه حاضر و در بررسی (Koeher and Pemberton ۲۰۰۰) رؤیت شدند.

هر دو مطالعه، این مطالعه و بررسی (Koeher and Pemberton ۲۰۰۰)، به داده‌های تجربی یافت شده در اصول اخلاقی وابسته است. درحالی‌که بسامد صداقت در تحلیل شان ۵۲ درصد بود، در مطالعه حاضر بسامد ۸۹ درصد بود.

با این وجود، دومین مفهوم اخلاقی پربسامد در مطالعه (Tucker et al's ۱۹۹۹) بازده اقتصادی (۱۷ درصد) بود. تنها اصولی که به کارایی و اثربخشی کتابخانه مربوط می‌شود، درستی است. همچنین درستی اصلی مشترک در توپولوژی‌های قبلی بود، اما آن دارای حداقل بسامد در مجموعه قوانین (۲۱ درصد) بود. این نتیجه مشابه با نتایج Tucker et al's است. اصل دیگری که در چندین توپولوژی مشترک بود، درحالی‌که اهمیتش در مجموعه قوانین کم بود و آن تنها در نه مجموعه قوانین در مطالعه حاضر (۳۳ درصد) ذکر شد، حق مؤلف و مالکیت معنوی است. علاوه بر این، دو اصلی که به دفعات بیشتر رؤیت شد و آنکه در این میان در اصول اخلاقی بیشتر تأکید شده، دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات و وظایف در برابر حرفه است. درحالی‌که دسترسی آزاد و برابر، نگرانی اخلاقی کتابداران را منعکس می‌کند، اصول اخلاقی و وظایف در برابر حرفه، نگرانی‌های سازمانی که اصول در آن ایجاد شده را نشان می‌دهد. جالب است خاطر نشان شود که وظایف در برابر حرفه و نگرانی در برابر توسعه حرفه‌ای در مجموعه قوانین تأکید شده اند. این یافته‌ها مشابه تحلیل محتوای اصول اخلاقی شرکت است، که به کرات فقدان مسئولیت اجتماعی را شناسایی کرده و دریافته‌اند که

پی‌نوشت‌ها

- 1- Shachaf, Pnina. "A global perspective on library association codes of ethics". *Library & Information Science Research* 27 (2005) 513-533
- 2- grounded typology
- 3- ethics
- 4- morality
- 5- corruption
- 6- aspirational (inspirational)
- 7- regulatory
- 8- Inspirational codes
- 9- Prescriptive codes
- 10- Professionalism
- 11- Smith's typology
- 12- privacy, accuracy, property and accessibility (PAPA)
- 13- administration

- 14- Judeo- Christian approach?
- 15- Free Access to Information and Freedom of Expression Committee of The International Federation of Library Associations and Institutions
- 16- Internet Center for Corruption Research
- 17- Corruption Perception Index
- 18- code- recode approach
- 19- uncertainty avoidance
- 20- stakeholders
- 21- power distance
- 22 - Individualism/ collectivism
- 23- Masculine/ feminine
- 24- culture- free?
- 25 - culture -bound

فهرست منابع

- * Allen, G. (1998). Work values in librarianship. *Library & Information Science Research*, 20, 415-424.
- * Cressey, D., & Moore, C. (1983). Managerial values and corporate codes of ethics. *California Management Review*, 25(4), 53-77.
- * Eining, M. M., & Lee, G. M?. (1997). Information ethics: An exploratory study from an international perspective. *Journal of Information Systems*, 11, 1-17.
- * Farrell, B. J., & Cobbin, D. M. (1996). A content analysis of codes of ethics in Australian enterprises. *Journal of Managerial Psychology*, 11, 37-55.
- * Farrell, B. J., & Cobbin, D. M. (2000). A content analysis of codes of ethics from fifty-seven national accounting organizations. *Business Ethics: A European Review*, 9(3), 180-190.
- * Farrell, B. J., Cobbin, D. M., & Farrell, H. L. (2002). Codes of ethics: Their evolution, development and other controversies. *Journal of Management Development*, 21(2), 152-163.
- * Frankel, M. (1989). Professional codes: Why, how, and with what impact? *Journal of Business Ethics*, 8, 109-115.
- * Froehlich, T. (1997?). Survey and analysis of the major ethical and legal issues facing library and information services. Munich, Germany7 K.G. Saur.
- * Gorman, M. (2000). Our enduring values: Librarianship in the 21st century. Chicago, IL7 American Library Association.
- * Hall, B?. J. (1997). Culture, ethics, and communication. In F. L. Casmir (Ed.), *Ethics in intercultural and international communication* (pp. 89-118). Mahwah, NJ7 Erlbaum.
- * Hauptman, R. (1988). *Ethical challenges in librarianship*. Phoenix, AZ7 Oryx Press.
- * Hauptman, R. (2002). *Ethics and librarianship*. Jefferson, NC7 McFarland.
- * Hofstede, G. (1997). *Cultures and organizations: Software of the mind*. New York7 McGraw-Hill.
- * International Federation of Library Associations and Institutions, Free Access to Information and Freedom of Expression Committee. (2004). *Professional codes of ethics and conduct*. The Hague, Netherlands: IFLA.
- * Retrieved December 10, 2003, from <http://www.ifla.org/faife/ethics/codes.htm>
- * Internet Center for Corruption Research. (2003). *Corruption perception index*. Passau, Germany: ICCR. Retrieved December 10, 2003, from http://www.icgg.org/downloads/CPI_2003.xls
- * Koehler, W. C. (2003). Professional values and ethics as defined by the LIS discipline. *Journal of Education for Library and Information Science*, 44(2), 99-119.
- * Koehler, W. C., & Pemberton, J. M. (2000). A search for core values: Towards a model code of ethics for information professionals. *Journal of Information Ethics*, 9, 27-54.
- * Langlois, C., & Schlegelmilch, B. (1990). Do corporate codes of ethics reflect national character? Evidence from Europe and the United States. *Journal of International Business Studies*, 21, 519-539.
- * Lefebvre, M., & Singh, J. (1992). The content and focus of Canadian corporate codes of ethics. *Journal of Business Ethics*, 11, 799-808.
- * Mason, R. O. (1986). Four ethical issues of the information age. *Management Information Systems Quarterly*, 10, 5-12.
- * Milberg, S. J., Burke, S. J., Smith, H. J., & Kallman, E. A. (1995). Values, personal information privacy, and regulatory approaches. *Communications of the ACM*, 38(12), 65-74.
- * Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2002). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA7 Sage.
- * Pelfrey, S., & Peacock, E. (1991). Ethical codes of conduct are improving. *Business Forum*, 16(2), 14-18.
- * Robin, D., Giallourakis, M., David, F. R., & Moritz, T. E. (1989). A different look at codes of ethics. *Business Horizons*, 32, 66-73.
- * Ronen, S. (1986). *Comparative and multinational management*. New York7 Wiley.
- * Ronen, S., & Shenkar, O. (1985). Clustering countries on attitudinal dimensions: A review and synthesis. *Academy of Management Review*, 10, 435-454.
- * Rubin, R., & Froehlich, T. (1996). Ethical aspects of library and information science. In A. Kent, & C. Hall (Eds.). *Encyclopedia of library and information science*, Vol. 58, Suppl. 21 (pp. 33-52) New York7 Mercel Dekker.
- * Schlegelmilch, B. B., & Houston, J. E. (1989). Corporate codes of ethics in large UK companies: An empirical investigation of use, content and attitudes. *European Journal of Marketing*, 23(6), 7-24.
- * Smith, M. (1997). Information ethics. *Annual Review of Information Science & Technology*, 32, 339-366.
- * Tucker, L. R., Stathkopolous, V., & Patti, C. H. (1999). A multidimensional assessment of ethical codes: The professional association perspective. *Journal of Business Ethics*, 19, 287-300.
- * Vaagan, R. W. (2002). *The ethics of librarianship: An international survey*. Munchen, Germany7 K.G. Saur.
- * Vaagan, R. W. (2003). LIS education: Repackaging infopreneurs or promoting value-based skills? *New Library World*, 104(4/5), 156-163.
- * Vanasco, R. R. (1994). The IIA code of ethics: An international perspective. *Managerial Auditing Journal*, 9, 12-22.
- * Westbrook, L. (1994). Qualitative research methods: A review of major stages, data analysis techniques, and quality controls. *Library & Information Science Research*, 16, 241-254.